

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932)
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξαμνην δραχ. 55. Τρίμηνι δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατίμ. 50, Ἀμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελίνια 10.
Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνιοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἄλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰοῦντο μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 45ος

Ἀθήναι, 13 Αὐγούστου 1938

Ἔτος 60όν.—Ἀριθ. 37

ΟΤΑΝ ΑΝΑΣΤΗΘΗΚΕ ΤΟ ΜΑΜΜΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΜΑΧ ΒΕΓΟΥΕΝ — ΒΡΑΒΕΙΟΝ «ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ»

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον—

Ὁ Μουζὲν τράδηξε τὸ χερούλι βρίσκοντας ἀρκετὴ ἀντίσταση ὑπὸ μέσα. Ἡ πόρτα ἀνοίξε τρίζοντας καὶ ὁ κρύος ἀέρας βγήκε ἀπὸ μέσα σχηματίζοντας μιὰ πυκνὴ ὁμίχλη. Φορώντας χοντρά γάντια στὰ χέρια του γὰρ νὰ μὴν τοῦ παγωσοῦν, ὁ Στανίσλας τράδῃξε ἔξω τὸ σκυλί, πού τὸ σῶμα του, σκεπασμένο μ' ἓνα στῶμα πάγου ἦταν σκληρὸ καὶ κοκκαλισμένο σὰν ἓνα κομμάτι ξύλο. Ἐνα μεγάλο ἤλεκτρικὸ ψυγεῖο βρισκόταν σὲ μιὰ γωνιά τοῦ ἐργαστηρίου. Ὁ Μουζὲν ἔβαλε μέσα τὸ σκύλο δίπλα σὲ ἄλλα παγωμένα πτώματα γάτων, σκύλων καὶ πιθήκων. Ἐπειτα ἐκλείσε τὴν πόρτα ἐρμητικὰ ὥστε ἡ θερμοκρασία πού τὴν κρατοῦσαν πάντοτε στοὺς 40ο, νὰ μὴν μπορῇ ν' ἀνεβῇ.

Μόλις εἶχαν κλείσει τὸ ψυγεῖο, κι' ἓνα κύπημα ξερό ἀκούστηκε στὴν πόρτα κι' εὐθὺς μπήκε μέσα, ψηλὸς καὶ ἀδύνατος, μὲ τὸ ἄσπρο του μουςάκι καὶ τὰ μαλλιά του ἀνάστατα, ὁ καθηγητὴς Νταρλιέ. Ἡ ἀνοιχτὴ του μπλουζὰ ἀνέμιζε πίσω του.

—Τί ἀπογίνατε σεῖς οἱ δύο ; ρώτησε. Ἐέρετε πὼς αὐριο τελειώνει; ἡ προθεσμία πού σὰς ἔδωσα! Ἐξή μηνες ἔχουν περάσει πού δὲν πάτησα τὸ πόδι μου στὸ ἐργαστήριό σας. Τί ἀποκάνατε μὲ τίς περίφημες παρατηρήσεις σας γιὰ τὸ αἷμα; Τί γυρεύετε ν' ἀνακαλύψετε ἀκέρμη; Καὶ σεῖς. Ναδία, πού εἰσαστε μιὰ ἀπὸ τίς καλύτερες μαθήτρίδες μου, δπως καὶ ὁ Μουζὲν ἄλλωστε,

μου φαίνεται πὼς χάνετε ἄδικα τὸν καιρό σας.

Ἡ Ναδία, ἀκούγοντας τὸνομά της, στράφηκε πρὸς τὸν Νταρλιέ κι' ἀπάντησε μὲ θάρρος :

—Ὅχι, κύριε καθηγητά, δὲν ἔχασα τὸν καιρό μου. Εἶναι τρία χρόνια πού ἐργάζομαι ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Μουζέ. Ἐφαρμόζουμε τίς μεθόδους σας καί. . .

—Ναί, ξέρω, πὼς οἱ ἐργασίες μου βρήκαν καλοὺς συνεχιστές.

Καὶ ὁ Νταρλιέ ἄρχισε νὰ ξεφυλλίζῃ μὲ φαινομενικὴ ἀδιαφορία τὸ

σπουδαιότερο σύγγραμμά του, πού τὸ εἶδε ἀνοιχτὸ ἐπάνω στὸ τραπέζι. Φαινόταν τώρα πιδ ἡμερωμένος.

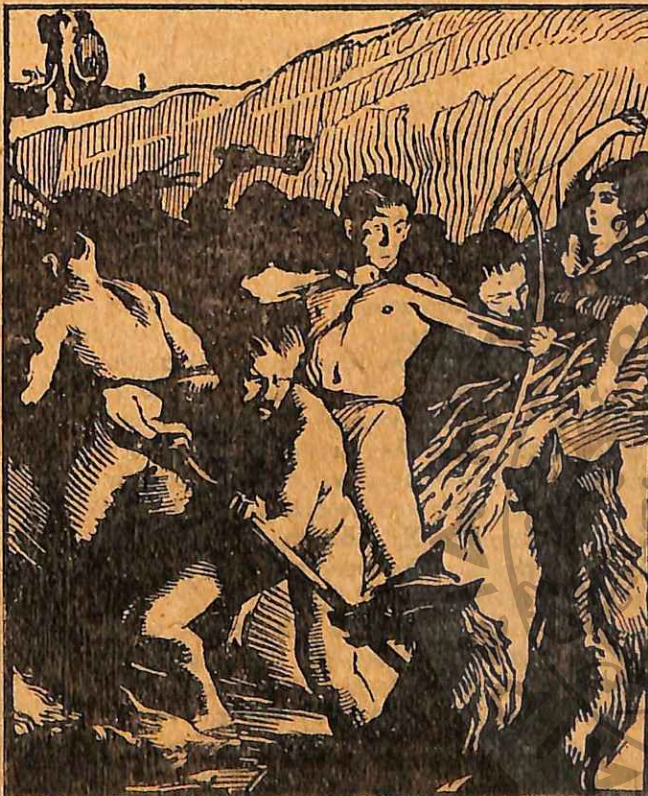
—Ἐέρετε, ἔκανε μὲ μιὰ ξαφνικὴ γλύκα στὴ φωνή του, ἐγὼ εἶμαι ἓνας ἀγριάνθρωπος. Μόνο μιὰ ἀγάπη, μόνο ἓνα ὄνειρο εἶχα σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ, τὴν ἐπιστήμη. Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἔχω ἀφοσιωθεῖ ἀποκλειστικὰ σ' αὐτὴν γιὰ νὰ τὴ μάθω καλύτερα, γιὰ νὰ εἰσχωρήσω στὰ μυστήριά της. Τώρα εἶμαι κιόλας ἐξήντα χρόνων. Ἐκανα μερικὲς ἀσήμενες ἐργασίες. Δὲν ἔφερα ὅμως καμμιά ἐπανάσταση.

—Τί λέτε; Καὶ οἱ ἐρευνές σας στὴ βιολογία; Καὶ οἱ μέθοδοί σας πού θεωροῦνται κλασσικὲς; Ἐσεῖς ἀνοίξατε νέους ὁρίζοντες.

—Βέβαια. Ἀνοίξα πολλές πόρτες. Μὰ μόνος μου δὲν πέρασα καμμιά.

Καὶ παίρνοντας νέα ὁρμή, συνέχισε :

—Δὲν θὰ ἐκανοποιηθῶ παρὰ μόνον τὴν ἡμέρα πού κάποιος ξεκινώντας ἀπὸ τίς δικές μου ἐργασίες, θὰ δώσῃ μιὰ καταπληκτικὴ νέα ὠθηση στὴν ἐπιστήμη. Δὲν σὰς τὸ κρύβω, Μουζέ, πὼς σὲ σὰς ἐδάσιζα πολλές ἐλπίδες. Καὶ τώρα εἶμαι ἔξω φρενῶν πού σὰς βλέπω χωμένον μέσα σ' ἓνα ἀδιέξοδο. Κάνετε, λέει, ἐρευνες στὸ αἷμα. Τί καινούργιο θὰ βγάλετε ἀπ' αὐτές; Τὸ αἷμα ἔχει μελετηθεῖ ἀπ' ὅλες τίς ἀπόψεις. Ἐέρουμε τὰ συστατικά του, τίς ιδιότητές του, τὴ φύση του. Αὐριο θὰ μοῦ πῆτε τί ἀποκάνετε. Καὶ σὰς ὀρκίζομαι πὼς ἂν τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τίς ἐρευνές σας δὲν μὲ ἐκανοποιήσουν, θὰ σὰς βγάλω ἀπὸ δῶ μέσα καὶ θὰ σὰς βάλω νὰ μελετήσετε κάτι ἄλλο, πιδ σοβαρό. Τὰ προβλήματα δὲν λείπουν.



«Π κατάσταση ἦταν σοβαρὴ, οἱ λύκοι τοὺς πολιορκοῦσαν».
(Σελ. 305, στ. γ')

Σηκώθηκε και τράβηξε κατά την πόρτα. Πρίν βγῇ, πῆρε τὰ χέρια καὶ τῶν δύο, τὰ ἔσφιξε μὲ συγκίνηση καὶ εἶπε :

— Ἐγὼ οἰκογένεια δὲν ἔχω. Παντρεύτηκα τὴν ἐπιστήμη καὶ θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι ἀκόμη πὺδ περήφανος γιὰ σὰς ἀπ' ὅ,τι εἶμαι τώρα, γιὰτὶ εἶσθε τὰ πνευματικά μου τέκνα.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ, ἔφυγε ὁρμητικὰ ὅπως εἶχε ἔρθει. Ὁ Μουζὲν ἄρχισε νὰ βηματίζῃ ἐπάνω κάτω μέσα στὸ ἐργαστήριον ἦταν κατάχλωμος. Ἡ νέα πῆγε κοντά του.

— Στανίσαλε, ἔσεῖς ἀμφιβάλλετε τώρα; εἶπε.

— Πραγματικά, ἀμφιβάλλω, φαντασθῆτε τί καταστροφή θὰ εἶναι, ἂν αὐριο ἀποτύχωμε.

Ἡ Νάδια ἔβαλε τὰ χέρια της στοὺς ὤμους του :

— Ἀποκλείεται ν' ἀποτύχωμε, εἶπε.

— Φυσικά, ἔκανε ὁ Μουζὲν κουτώντας τὸ κεφάλι του. Μαθηματικῶς π ρ έ π ε ι νὰ πετύχω. Πρέπει νὰ πετύχωμε, εἶναι πὺδ σωστὸ νὰ εἰπῶ, γιὰτὶ σὰς χρωστῶ πολλά, ἀγαπητῇ μου Ναδία. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἔχω ἀκράδαντη πεποίθηση πὺς θὰ πετύχω, μὰ δὲν τὴν ἔχω. Φοβᾶμαι τὸ ἀπρόβλεπτο. Μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ ἔχῃ προβλέψει ὅλα, καὶ τὴν τελευταία στιγμή νὰ παρουσιαστῇ κάτι πὺδ δὲν τὸ περίμενε καὶ νὰ τοῦ τὰ χαλάσῃ ὅλα. Αὐτὸ φοβᾶμαι.

— Ἐ λοιπὸν, ἐγὼ σὰς λέω πὺς εἶμαι ἀπολύτως βεβαία γιὰ τὴν ἐπιτυχία σας. Ἐξῆ φορὲς κάναμε πειράματα αὐτὸ τὸ μῆνα, καὶ τίς ἔξῃ φορὲς οἱ προσπάθειές μας ἐπέτυχαν θριαμβευτικά. Πὺς τὸ ξεχνάτε αὐτό;

Ὁ Μουζὲν τὴν κοίταξε καὶ εἶδε τὰ σκοτεινά της μάτια νὰ λάμπουν ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Τὸ πρόσωπο τῆς νέας ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ πίστη καὶ αὐτοπεποίθηση. Καθὼς ἦταν λεπτὴ καὶ ψηλὴ μέσα στὴν ἄσπρη της μπλούζα, φάνηκε στὸν Μουζὲν σὰν νὰ ἐνσάρκωνε τὴν πίστη στὴν ἐπιστήμη.

Αὐθόρμητα τῆς ἔπιασε τὰ χέρια ι — Ἄν πετύχω, εἶπε, αὐτὸ θὰ τὸ χρωστῶ μόνο σὲ σὰς. Ἐσεῖς μοῦ δίνετε πάντοτε θάρρος. Κι' ἂν φοβᾶμαι, εἶναι μόνο γιὰτὶ τρέμω μὴν λυπήσω καὶ ἀπογοητεύσω τὸν σεβαστὸ μου δάσκαλο. Θὰ μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ ὁμολογήσω σ' αὐτὸν τὴν ἀποτυχία μου!

Ἡ Ναδία χαμογέλασε :

— Δὲν θὰ εἶναι ἀποτυχία, εἶπε. Θὰ εἶναι ἡ ἐξέδωξη ἐπιτυχία στὴ σειρά.

Ὅλα εἶναι ἔτοιμα τὴν ὥρισημένη ἡμέρα. Ὅλα τὰ μηχανήματα καὶ τὰ ἐργαλεῖα βρίσκονται πρόχειρα ἐπάνω

στὸ τραπέζι. Ὁ Μουζὲν περιμένει μὲ κάποια νευρικότητα τὴν ἀφίξη τοῦ καθηγητῆ. Σιωπηλὴ ἡ Ναδία ἐπιβλέπει τὰ μανόμετρα καὶ τὰ ὑγρόμετρα. Πηγαίνονται μὲ ἀπόλυτη ἡρεμία, καὶ αὐτὴ λέει « Ἐμπρός » στὰς τρεῖς ἀκριβῶς ὁ Νταρλιέ χτυπάει τὴν πόρτα. Ὁ καθηγητῆς μπαίνει μέσα, ὅχι πὺδ ὁρμητικὰ ὅπως τὴν τελευταία φορὰ, ἀλλὰ μὲ φρόδια ζαρωμένα καὶ πολὺ σκεπτικὸς. Φαίνεται πὺς περιμένει καὶ αὐτὸς μὲ ἀγωνία τὸ πείραμα. Βλέποντας τὸν Μουζὲν τόσο χλωμό, ὁ καθηγητῆς σκέπτεται ἀπὸ μέσα του : « Θὰ μοῦ ὁμολογήσῃ ὅτι ἀπέτυχε, καὶ τὸν ρωτᾷ :

— Λοιπὸν ;

Ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων πιάνει τὸ χέρι τοῦ Νταρλιέ καὶ λέει :

— Θὰ κάνουμε μπροστὰ σας ἕνα πείραμα καὶ σεῖς θὰ κρίνετε ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ φωνὴ του εἶναι ἀλλοιωμένη ἀπὸ τὴν συγκίνηση. Ἀνοίγει τὸ ψυγεῖο, βγάζει τὸ παγωμένο πτώμα τοῦ σκύλου καὶ τὸ βάζει ἐπάνω στὸ τραπέζι.

— Πιστοποιήστε το καὶ σεῖς, κ. καθηγητά. Θερμοκρασία 40σ ὑπὸ τὸ μῆδεν. Ὁ σκύλος αὐτὸς εἶναι νεκρὸς, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Δὲν γεννᾶται καμμιὰ ἀμφιβολία, ἀπάντησε ὁ Νταρλιέ. Ὁ σκύλος εἶναι νεκρὸς.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ πιάνει ἕνα ἀπὸ τὰ αὐτιά τοῦ σκύλου πὺδ σπάζει μέσα στὰ δάχτυλά του σὰν νὰ ἦταν ἀπὸ γυαλί.

— Διάβολε, μουρμουρίζει, αὐτὸς εἶναι κοκκαλιασμένος μέσα ὡς μέσα.

Δίχως ν' ἀργοπορήσῃ, ἡ Ναδία στερεώνει ἐπάνω σὲ ὠρισημένα σημεῖα τῆς σπονδυλικῆς στήλης κάτι μεταλλικὲς πλάκες ἀπὸ τίς ὁποῖες βγαίνουν μετάλλινα σύρματα. Ὅλα αὐτὰ τὰ σύρματα καταλήγουν σ' ἕνα περίεργο ξύλινο κιβώτιο, πὺδ ἡ μιὰ πλευρὰ του εἶναι στολισμένη μὲ διάφορα ρολόγια. Ὑστερα σκεπάζει τὸν σκύλο μὲ ἕνα μάλλινο σκέπασμα καὶ στρίβει ἕνα κουμπί. Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ μυστηριώδες κουμπὶ ἀκούγεται ὁ κρότος μιᾶς ἡλεκτρικῆς μηχανῆς. Ἐνα θερμόμετρο δείχνει πὺς ἡ θερμοκρασία σιγά-σιγὰ ἀνεβαίνει, τὸ σῶμα ξεπαγώνει. Στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ νέα γέμισε μιὰ σύριγγα μ' ἕνα τριανταφυλλὶ διαφανὲς ὑγρὸ.

Τὸ θερμόμετρο δείχνει πὺς τὸ σῶμα τοῦ σκύλου ἔχει θερμοκρασία 36 βαθμῶν. Ὁ Μουζὲν σηκώνει τὴν κουβέρτα καὶ ὁ σκύλος φαίνεται μὲ τὰ μέλη τετατωμένα ὅπως ἦταν στὸν τελευταῖο ἐπιθανάτιο σπασμό. Τὸ σῶμα του ὅμως δὲν εἶναι πὺδ ἔτσι σκληρὸ καὶ ἀκαμπτο. Ἡ Ναδία δίνει τὴ

σύριγγα στὸν Μουζὲν πὺδ τὴν παίρνει, βρίσκει τὴν καρωτίδα τοῦ σκύλου καὶ σιγά-σιγὰ τοῦ χύνει μέσα του τὸ ὑγρὸ.

Μόλις ἔγινε ἡ ἔνεση, ὁ Μουζὲν παραμέρισε καὶ ἡ Ναδία κρέμασε πάλιν ἀπὸ τὸν σκύλο ἕνα μετάλλινον προβολέα, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἄρχισε νὰ χειρίζεται τὰ κουμπία τοῦ μεγάλου πίνακα τοῦ τοίχου. Ἐνα φῶς μαβὶ πρὸς τὸ τριανταφυλλὶ χύθηκε ἀπὸ τὸν προβολέα καὶ πλημμύρισε τὸν σκύλο.

— Δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ παρουσιαστῇ ἡ ἀντίδραση, ἔκανε ὁ Μουζὲν σὲ μιὰ ἐρώτηση, πὺδ τοῦ ἔκανε ὁ Νταρλιέ μὲ τὰ μάτια.

Μὲ ἀσυγκράτητο ἐνδιαφέρον ὁ Νταρλιέ, μὲ τοὺς ἀγκῶνες ἀκουμπισμένους στὸ τραπέζι, παρακολοθεῖ ὅσα γίνονται, δίχως νὰ χάνῃ οὔτε μιὰ κίνηση τοῦ μαθητῆ του καὶ δίχως νὰ ξεκαρφῶνῃ τὰ μάτια του ἀπὸ τὸν σκύλο. Καὶ νὰ, πὺδ τὸ αὐτὶ τοῦ σκύλου, ἔκεινο πὺδ εἶχε σπάζει ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά του σὰν νὰ ἦταν κρύσταλλο, ἀρχίζει νὰ τρέχῃ αἷμα. Σὲ λίγα δευτερόλεπτα, ὁ σκύλος κουνιέται, ἀνοίγει τὰ μάτια του.

(Ἀκολουθεῖ) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

Η ΜΠΕΜΠΕΚΑ ΓΡΑΦΕΙ ΣΤΟ ΜΠΑΜΠΑ

Ἡ Μπεμπέκα ἕνα μολύβι
Ἀπὸ τὴ μαμὰ ζητᾷ.
Θέλει, βλέπετε, νὰ γράψῃ
Δυὸ λογάκια στὸ μπαμπά.

Ἄν δὲν ξέρῃ τᾶλφα-βῆτα
— Εἶναι δεκαεννιά μηνῶ, —
Ἡ μαμὰ της θὰ ὁδηγήσῃ
Τὸ χεράκι της τὰ βρό.

Καὶ θὰ γράψῃ τοῦ μπαμπᾶ της
Στρογγυλά, τρεμουλιαστά,
« — Μέλρες θέλω, καραμέλλες
Καὶ σοῦ στέγνω δυὸ φιλιὰ ! »

Καὶ θὰ βάλῃ καὶ μιὰ τζίφρα
Παρακάτω, πὺδ θὰ μοιάξῃ
Μὲ κουβάρι· κι' ἂν τὴν πούνε
Τσαπατσούλα, τί τὴ νοιάζει ;

Κ. Π. ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ



ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η 4^Η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Ἀγαπητοί μου,

ΑΙΝ τὸ Ραδιόφωνο δὲν εἶναι ἱκανὸ νὰ δώσῃ καθαρὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυση ἀπὸ ἀπαγγελία καὶ μουσικὴ—γιατὶ ἡ φωνὴ τοῦ τραγουδιστῆ, τοῦ ἡθοποιοῦ καὶ τῶν ὁργάνων ἀκόμα ἀλλοιώνεται, κι' οἱ φοβεροὶ κρότοι καὶ μυκηθμοὶ τῶν « παρασίτων » σὲ κῶβουν ὅλη τὴν ὥρα· γι' αὐτὸ κι' ὁ κ. Οἰκονομίδης, ὁ διευθυντῆς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, εἶπε μιὰ μέρα χαριτολογώντας : « οὐφ κι' αὐτὸ τὸ Ράδιο ! ἡ μουσικὴ δὲν σφίρνει νᾶκοῦς τὰ παρᾶσιτα ! »—ἂν, λέγω, δὲν εἶναι ἱκανὸ νὰ δώσῃ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυση, δὲν παύει γιὰ τοῦτο νὰ εἶναι κάτι πολὺτιμο, θαυμάσιο καὶ καταπληκτικὸ. Ἐκμηδενίζει τὴν ἀπόσταση καὶ σὲ κάνει νᾶκοῦς, ἔστω καὶ ἀλλοιωμένους, ἡχοὺς πὺδ παραγόνται καὶ στὰ πὺδ ἀπομακρυσμένα σημεῖα τῆς γῆς. Ἐτσι ἔρχεται στὸ σπίτι σου, στὴν κάμαρά σου, σὰν ἡχος, ἡ Πράγα, ἡ Σόφια, τὸ Βουκουρέστι, ἡ Ρώμη, τὸ Παρίσι, τὸ Λονδῖνο καὶ... ἡ Ταϊτή ! Εἶναι σὰ νὰ σὲ μεταφέρουν ἐκεῖ—πέρα μὲ δεμένα μάτια καὶ νὰ σφίρνουν νᾶκοῦς. Ὁ ἡχος ὅμως εἶναι τόσο ὑποδλητικὸς, ὥστε καμμιὰ φορὰ σοῦ φαίνεται καὶ πὺς βλέπεις ; μιὰ πομπὴ πὺδ περνᾷ μὲ τὴ μπάντα, μιὰ παρέλαση, ἕνα ἐξαλλο πλῆθος πὺδ χειροκροτεῖ καὶ ζητωκραυγάζει, ἕνα ρήτορα πὺδ δημηγορεῖ, ἕναν ἡθοποιὸ τῆς ὀπερας πὺδ τραγουδάει.

Σὰς εἶπα τότε πόση ἐντύπωση μοῦ ἔκαμε ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Χίτλερ στὴν Ἰταλία, πὺδ τὴν παρακολοῦθησα ἀπὸ τὸ Ράδιο σὰ νᾶμουν στὴ Ρώμη, στὸ Μιλᾶνο, στὴ Νεάπολη ἢ στὴ Γένουα. Ἐτσι παραστάθηκα καὶ στὸ γυρισμὸ τοῦ Χίτλερ στὴ Γερμανία, στὴν Ἐθνικὴ Ἐορτὴ (14 Ἰουλίου) τῆς Γαλλίας, στὴν ἐπίσκεψις τῶν Βασιλέων τῆς Ἀγγλίας στὸ Παρίσι, καὶ τίς μεγαλειώδεις μελοδραματικὲς παραστάσεις πὺδ γίνονται τώρα στὴ Ρώμη, στὸ ὑπαίθριον θέατρο τῶν Θερινῶν τοῦ Καρακάλλα, στὸ θέατρο « τῶν εἰκοσι χιλιάδων » θέσεων, ὅπως τὸ λένε. Φυσικά, δὲν ἀπολαμβάνω « σὰ νᾶμουν ἐκεῖ » τοὺς μεγάλους ἀρτίστες πὺδ παίζουν τίς Θέρμες τοῦ Καρακάλλα—ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς κι' ὁ ἑλληνας βαρύτονος Μοσχονᾶς—ἀκούω ὅμως, σὰν νὰ βλέπω, τὴν ὑποδοχὴ πὺδ τοὺς κάνει τὸ κοινὸ, τὰ τέλειωτα χειροκροτήματα καὶ τίς ἐνθουσιώδεις ἐπευφημίες τῶν εἰκοσι χιλιάδων θεατῶν.

Αὐτὲς τίς ἡμέρες ἀκούσα ἔτσι καὶ

πὺδ κοντινὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα πὺδ ἂν κι' ἔγιναν μέσα στὴν Ἀθήνα, θὰ μοῦ ἦταν πολὺ δύσκολο νὰ πᾶω νὰ τᾶκούσω ἐπὶ τόπου. Δὲν εἶμαι πιά, βλέπετε, παιδί, γιὰ νὰ τρέχω, νὰ διαγωνίζομαι, νὰ συνωστίζομαι, νὰ ταλαιπωροῦμαι. Ἀλλὰ ἔχω τὸ Ράδιο μου. Καὶ καθισμένος κοντὰ του σὲ μιὰ πολυθρόνα—τὸ θαῦμα—ἀκούγα ἐπὶ ὥρες τοὺς ἡχοὺς, τοὺς θαυμάσιους τῆς 4 Αυγούστου—λόγους, διαγγέλματα, μπάντες, ὀρχήστρες, τραγούδια, ἀλαλαγμούς, χειροκροτήματα. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες ἡ Ἀθήνα ἦταν ἀνάστατη. Εἶχε μαζευθεῖ ἐδῶ ἀπὸ τίς ἐπαρχίες τόσος κόσμος, ὅσος

ἴσως ποτέ. Χωριστὰ ὁ τεράστιος πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν περιχώρων, ὅλος στὸ πόδι. Κι' ἦταν μιὰ σειρά ἀτέλειωτη ἀπὸ γιορτές, θεάματα κι' ἀκροάματα. Περιττὸ νὰ σὰς τὰ περιγράψω αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ θαύματα. Τὰ εἶδατε ὅσοι μένετε ἐδῶ· τὰ διαβάσατε τίς ἐφημερίδες ὅσοι μένετε ἔξω, ἢ τᾶκούσατε ἀπὸ μικροὺς φαλαγγίτες καὶ μικρὲς φαλαγγίτισσες πὺδ ἦρθαν καὶ τὰ εἶδαν. Ἐγὼ θέλω νὰ σὰς πῶ πὺς, ἂν δὲν τὰ εἶδα, τᾶκούσα χάρη στὸ πολὺτιμο Ραδιόφωνο. Καὶ μοῦ φαίνεται τώρα σὰ νὰ τὰ εἶδα...

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΘΕΛΕΙ — Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΔΕΝ ΘΕΛΕΙ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΙΗ'

Ὁ θόρυβος ἦταν μεγάλος. Ἐτρεξε ὁ βοηθός, μπῆκαν στὸ ἱατρεῖο κι' ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πὺδ περίμεναν ἀπέξω, νὰ ἰδοῦν τί συμβαίνει.

Ἐπιτέλους ἐνίκησε... ὁ Κωστάκης ! Ἐστὶ πὺδ ἔκανε σὰ θεοῖο, ἀναγκάστηκαν νὰ τὸν ἀφήσουν. Ἀφοῦ δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ σταθῇ, πὺς θὰ τοῦ ἔκαναν θεραπεία δοντιοῦ ; μπορούσαν καὶ νὰ τὸν ἀποκοιμίσουν, σὰ νᾶταν νὰ τοῦ κάμουν καμμιὰ σπουδαία ἐγχείρηση ;

— Πάρτε τον καὶ πηγαίνετε στὸ καλὸ, εἶπε ὁ κ. Τανάλιας στὴ Μαργαρώ. Ἐγὼ εἶμαι ὁδοντοῖατρος, δὲν εἶμαι θηριοδαμαστής, οὔτε ξελυσσαχτής. Πάρτε τον.

Ὡς πού νὰ τὰ πῇ αὐτὰ ὁ γιατρός, ὁ Κωστάκης βοισκόταν κιόλα στὸ δρόμο. Ἡ Μαργαρώ μάζεψε τὴ σκούφια της, ἔτρεξε καὶ τὸν ἔφτασε.

— Καὶ τώρα τί θὰ γίνῃ ; τοῦ εἶπε. Ὁ κ. Τανάλιας, μὲ τὸ δίκιο του, δὲ θέλει νὰ σὲ γιατρέψῃ. Νὰ σὲ πᾶω σὲ ἄλλον γιατρό ; Θὰ κάμῃς τὰ ἴδια.

Πᾶμε λοιπὸν νὰ σὲ παραδώσω στὴν κυρία μαμὰ σου, νὰ τῆς τὰ πῶ ὅλα, κι' αὐτὴ πιά ἂς σὲ κάμῃ ὅ,τι θέλει.

— Τί χειρότερο θὰ μὲ κάμῃ ἡ μαμὰ, ἀπ' ὅ,τι θὰ μ' ἔκανε ὁ κ. Τανάλιας, ἂν στεκόμουν ἀπαντᾷ ὁ Κωστάκης.

Καὶ τρέχει, τρέχει πρὸς τὸ σπίτι τόσο γρήγορα, πὺδ μὲ δυσκολία τὸν ἀκολουθεῖ ἡ Μαργαρώ.

Φτάνουν. Ἡ μαμὰ τοῦ Κωστάκη ρωτᾷ :

— Ἐ, τί κάνατε ; τί τοῦ εἶπε ὁ γιατρός ; βούλωμα ἢ βγάλσιμο ;

— Τίποτα, κυρία ! ἀπαντᾷ λαχανιάζοντας ἡ Μαργαρώ. Δὲν στάθηκε καθόλου νὰ τὸν κοιτάξῃ. Ἐβγαλε κάτι φωνὲς κι' ἄρχισε νὰ κλωτσᾷ μὲ πόδια καὶ μὲ... χέρια. Τρεῖς ἀνθρώποι καὶ δὲν μπορούσαμε νὰ τὸν κάνομε ζᾶφι... Νᾶ τον ! σὰς τὸν ἔφερα καὶ κάνετε τὸν ὅ,τι θέλετε !

— Τί νὰ τὸν κάνω ; εἶπε μὲ λύπη ἡ μητέρα. Ἀφοῦ εἶναι τόσο ἀνόητος, ὥστε νὰ προτιμᾷ νὰ ὑποφέρει πόνους ὅλη μέρα κι' ὅλη νύχτα, παρὰ νὰ πονεῖ μιὰ στιγμή καὶ νὰ γλυτώσῃ, τὸν ἀφίνω κι' ἐγὼ στὴν τύχη του. Ἄς τοῦ περάσῃ τὸ δόντι μονάχα του.

— Μὰ μοῦ πέρασε, μαμὰ ! φώναξε ὁ Κωστάκης. Σοῦ ὀρκίζομαι, αὐτὴ τὴ στιγμή δὲν μοῦ πονᾷ καθόλου, καθόλου !

Πραγματικῶς, ἀπὸ τὴ συγκίνηση, φαίνεται, ὅπως συμβαίνει καμμιὰ φορὰ, ὁ πόνος τοῦ εἶχε περάσει. Τὸ δόντι ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι πρισιμένο, οὐλο καὶ μάγουλο—πράγμα πὺδ παραμόρφωνε κωμικὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Κωστάκη—καὶ τὸ βράδυ, ἅμα ἔπεσε στὸ κρεβάτι του, ξανάρχισε νὰ τοῦ πονᾷ.

Ὁ πόνος ἦταν δυνατός, ἀνυπόφορος. Βογγούσε ὁ κακόμοιρος ὁ Κωστάκης καὶ στριφογυρίζε.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ



ΤΟΜ ΣΩΓΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ MARK TWAIN

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Τέτοια πράγματα γίνονται. "Αν άρνήθηκε πώς το είχε κάνει, το είπε έτσι από κεκτημένη συνήθεια και μια και είχε μια φορά όχι, έπρεπε να επιμείνει ως το τέλος. Πέρασε μια δόκκληρη ώρα. Τα παιδιά μελετούσαν διαβάζοντας όλα μαζί το μάθημά τους, και το βουτί τους έμοιαζε σαν μελίσι κι' έφερνε νύστα. "Ο κ. Ντόμπσον χασμουρήθηκε και ξεκλείδωσε το συρτάρι του γραφείου του και άπλωσε το χέρι: να πάρη το βιβλίο του· αλλά φαινόταν άναποφάσιτος να το πάρη ή να μὴν το πάρη. Τα περισσότερα παιδιά τον κοίταζαν νυσταγμένα· μόνο δυο ζευγάρια μάτια παρακολουθούσαν με άγωνία τις κινήσεις του. "Ο δάσκαλος κράτησε ακόμη μια στιγμή το χέρι του άφηρημένα επάνω στο βιβλίο, ύστερα το τράβηξε έξω και κάθισε στην πολυθρόνα του να το διαβάση.

"Ο Τόμ έρριξε μια ματιά της Μπέκυ. "Εμοιαζε σαν κυνηγημένο και απελπισμένο κουνέλι που το σημαδεύουν με το ντουφέκι. Στη στιγμή ξέχασε κάθε άφορμή που είχε μαζί της. "Επρεπε κάτι να γίνη, μά να γίνη τώρα άμείως, γιατί άλλιώς θα ήτανε πιά πολύ άργά. "Ωστόσο αυτή ακριβώς ή σκέψη του ότι έπρεπε να βρῆ εκείνη τη στιγμή κάτι για να την σώση, του παρέλυε τη φαντασία. "Εξαφνα του ήρθε μια φωτεινή ιδέα: να τρέξη, ν' άρπάξη το βιβλίο, να πηδήση από την πόρτα και να το βάλη στα πόδια. Το σχέδιο όμως ήταν τόσο μεγαλεπήβολο που για μια στιγμή δέλιασε και ή στιγμή αυτή έφτασε για να χαθή ή εύκαιρία, γιατί ο δάσκαλος άνοιξε το βιβλίο. "Ηταν πιά πολύ άργά. Δεν υπήρχε πιά έλπίδα για την Μπέκυ.

Το άλλο λεπτό το βλέμμα του δασκάλου έπεσε επάνω στα παιδιά και όλα κατέβασαν τα μάτια τους γιατί σ' αυτό το βλέμμα ήταν κάτι που έκανε και τους άθώους ακόμη να τρέμουν από το φόβο τους. Για λίγο έγινε σιωπή, σαν να προσπαθούσε ο δάσκαλος να συγκρατήση το θυμό του. "Υστερα είπε με φοβερή φωνή:

— Ποιος έσχισε αυτό το βιβλίο;

Καμιά άπάντηση· σιωπή άπόλυτη. Και καρφίτσα να έπεφτε

θα την άκουγε κανείς. "Ο δάσκαλος κοίταζε ένα ένα τα πρόσωπα για ν' ανακαλύψη τον ένοχο από την έκφρασή του.

— Βενιαμίν Ρότζερς, έσύ έσχισες το βιβλίο.

"Αρνηση και σιωπή.

— "Ιωσήφ Χάρπερ, έσύ το έσχισες;

"Αλλη άρνηση. "Η στενοχώρια του Τόμ γινόταν όλο και μεγαλύτερη.

"Η ματιά του δασκάλου πέρασε έρρευνητικά πάνω από τα θρανία των άγοριών. Για λίγο έμεινε σκεπτικός κι' ύστερα άρχισε να ρωτά ή τα κορίτσια:



«Τότε, μ' ένα απελπισμένο κίνημα, άρπάχτηκε από την περούνα του».

— "Αννυ Λώρεντς;

"Αρνητικό κούνημα του κεφαλιού.

— Γκράιση Μύλλερ;

Το ίδιο άρνητικό κούνημα.

— Σουζάννα Χάρπερ, έσύ το έκανες;

"Αλλη άρνηση. Το έπόμενο κορίτσι ήταν ή Μπέκυ Θάτσερ. "Ο Τόμ έτρεμε δόκκληρος από την ταραχή του κι' από τη συναίσθηση πώς δεν υπήρχε πιά σωτηρία.

— Ρεβέκκα Θάτσερ (ο Τόμ είδε το πρόσωπό της να γίνεται από τον τρόπο άσπρο σαν το κερί)— έσύ έσχισες— έδω! κοίτα με στα μάτια— (έκείνη σήκωσε ίκετευτικά τα χέρια)— έσύ έσχισες αυτό το βιβλίο;

Μια σκέψη πέρασε σαν άστραπη από το μυαλό του Τόμ. Πήδησε όρθιος και φώναξε:

— "Εγώ τσάχισα!

"Όλα τα παιδιά γούρλωσαν τα μάτια μπροστά σ' αυτή την άκατανόητη και άσυγχώρητη κουταμάρα. "Ο Τόμ στάθηκε μια στιγμή για να συνέλθῃ, και όταν προχώρησε για να λάβῃ την τιμωρία του, ή έκπληξη, ή εύγνωμοσύνη και ή άγάπη που ήταν ζωγραφισμένα στα μάτια της δυστυχισμένης της Μπέκυ άξίζαν ίσως για ένα κατό ξυλοκοπήματα. "Επηρεασμένος από το μεγαλείο της ίδιας της γενναιοψυχίας του, ο Τόμ δόπομεινε δίχως να βγάλῃ μια φωνή το άνηλεέστερο ξυλοκόπημα που είχε δώσει ποτέ ο δάσκαλος.

Με άδιαφορία δέχθηκε ακόμη την πρόσθετη τιμωρία να μείνη μέσα στο σχολείο δυο ώρες άφοῦ θα σχολάζαν οι άλλοι— ήξερε ποιος θα τον περίμενε άπ' έξω.

"Ο Τόμ εκείνο το βράδυ έπεσε να κοιμηθῇ πλάθοντας κάθε λογής έκδικητικά σχέδια έναντίον του "Αλφρέδου Τέμπλ, γιατί ή Μπέκυ του τα έξομολογήθηκε όλα δίχως να ξεχάση και τη δική της κακία. Μά ή δίψα αυτή για έκδίκηση υποχωρούσε σιγά-σιγά όσο του έρχόταν μεγαλύτερη νύστα, και στο τέλος άποκοιμήθηκε ενώ σ' αυτή του ήχοῦσαν ακόμη οι τελευταίες λέξεις της Μπέκυ:

— Τόμ, πώς μπόρεσες να φανῆς τόσο μεγαλέψυχος!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

Οι διακοπές πλησίαζαν. "Ο δάσκαλος που πάντα ήταν άυστηρός έγινε τώρα ακόμη πιό άυστηρός, και πιό άπαιτητικός, γιατί ήθελε να κάνῃ καλή φιγούρα το σχολείο του στις έξετάσεις. "Η

βέργα του κι' ο χάρακός του σπάνια έμειναν άργά—τουλάχιστον στα μικρότερα παιδιά. Και οι ραβδιές του κ. Ντόμπσον ήταν πολύ τσουχτερές, γιατί μ' όλο που κάτω από την περούκα του το κεφάλι του ήταν φαλακρό σαν γλόμπος, βρισκόταν όμως στην άκμή της ήλικίας του και το χέρι του άνεδοκατέβαζε τη βέργα με άξιοθαύμαστη δύναμη κι' εύλογισία. Το άποτέλεσμα ήταν πώς τα παιδιά περνούσαν τις μέρες τους ζώντας σ' έναν άδιάκοπο τρόπο, και τις νύχτες τους άγρυπνούσαν κάνοντας έκδικητικά σχέδια. Δεν άφηναν να περάση εύκαιρία δίχως να σκαρώσουν μια φάρσα του δασκάλου τους, μα αυτός τα παρακολουθούσε άγρυπνα και ή τιμωρία που άκολουθούσε κάθε άπόπειρα των παιδιών ήταν τόσο κεραυνοδόλος και συντριπτική, που κάθε φορά τα παιδιά ήταν οι ήττημένοι. Στο τέλος συνώμωσαν όλα μαζί και κατέστρωσαν κρυφά ένα σχέδιο που, αν πετύχαινε, θα τα έκανε να θριαμβεύσουν. "Ωρκισαν τον γιό του έλαιοχρωματιστή, του έμπιστεύθηκαν το μυστικό και ζήτησαν τη βοήθειά του. Αυτός δέ-

χθηκε μ' ένθουσιασμό να συμπράξη. "Ο δάσκαλος ήταν οικότροφος στο σπίτι του πατέρα του, και του είχε δώσει άρκετές άφορμές για να τον μισή. "Η γυναίκα του δασκάλου θα έφευγε σε λίγες μέρες για να πάη στην έξοχή και έτσι δεν θα βρισκόταν κανένα εμπόδιο στην έκτέλεση του σχεδίου.

"Επιτέλους ήρθε το πλήρωμα του χρόνου και έφθασε ή ήμέρα των έξετάσεων. Στις όκτώ το βράδυ το σχολείο ήταν λαμπρά φωταγωγημένο και στολισμένο με στεφάνια και γυρλάντες από φύλλα και λουλούδια.

"Ο δάσκαλος βρισκόταν θρονιασμένος στην έδρα του με το μαυροπίνακα πίσω του. Τρεις σειρές θρανία από κάθε μεριά και έξη μπροστά του ήταν πιασμένες από τις άρχές του χωριού και από τους γονείς των μαθητών. "Αριστερά του, πίσω από τα θρανία αυτά, βρισκόταν ένα βάθρο όπου κάθονταν τα παιδιά που έπρόκειτο να λάβουν μέρος στην επίδειξη.

(Άκολουθεί)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΔΙΠΤΥΧΑ (*)

3

"Ανοιξη μέσα στην καρδιά
— Παιδιάστικα τρελλά μου χρόνια! —
Σ' όλάνθιστα πάνω κλαδιά
Πόθοι κι' έλπίδες χελιδόνια.

Χειμώνας μέσα στην καρδιά
Φτερούγισαν τα χελιδόνια.
Βορριάς γυμνώνει τα κλαδιά
Κι' όλούθε με κυκλώνουν χιόνια.

4

Νοικοκυρούλα κι' όμορφη
και μικροπαντρεμένη,
Πούχει στα μπλάβα μάτια της
τη θάλασσα κλεισμένη.
Πώς καμαρώνει ή γειτονιά
τά δυο της άγγελούδια!
Κήπος "Εδὲν το σπίτι της,
κι' αυτά δυο, λές, λουλούδια.

Μικρή μικρή παντρεύτηκε,
μικρή μικρή χρεώνει.
Κλαίνε τα δυο ματάκια της
ή θάλασσα άγριεύει
Κι' είναι μουντό το δειλινό
και τσουχτερό το κρύο:
Μισεύει άπόψε ο γυλόκας της
για τ' όρφανοτροφέιο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Α. ΤΡΟΒΑΣ

(*) Άρχισαν από το προηγούμενο.

ΠΟΣ ΑΚΟΥΕΙ Η ΜΠΕΜΠΕΚΑ ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΧΙΟΝΟΥΛΑΣ
ΣΕ ΕΙΚΟΣΙΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ — [ΣΥΝΕΧΕΙΑ]



13.—"Η Χιονούλα τους λέει: «Πηγαίνετε γρήγορα να πλύνετε τα χέρια σας, κι'έγω θα σας ετοιμάσω μια ώραία σούπα».



14.—Οι μικροί νάνοι μουρμούρισαν λιγάκι, αλλά την άκουσαν κι' ύστερα έγιναν με τη Χιονούλα οι καλύτεροι φίλοι.



15.—"Η καλή βασίλισσα τόμαθε επιτέλους μια μέρα πως ή Χιονούλα ζούσε τόσο εύτυχισμένη μέσα στο δάσος.



16.—Τότε μεταμορφώθηκε σε γριά μάγισσα με μύτερά νύχια, φαρμάκωσε ένα μήλο και το πήγε στη Χιονούλα.



17.—"Η Χιονούλα τόφαγε άνόπονη κι' άμέσως—ω την καϊμένη τη Χιονούλα! —έπεσε ξερή.
(Το τέλος στο ερχόμενο)



18.—Οι νάνοι, τα λουλούδια κι' όλα τα ζώα του δάσους έκλαψαν πολύ άμα τη βεήκαν νεκρή.



19.—Τῆς έφτασαν ένα κρυστάλλινο φέρετρο και καθόνταν και την μολογούσαν καιρό πολύ.



20.—"Ενα πρωί όμως, το βασίλειο περνούσε από καί, και την άναγνώρισε μέσ' άπ' το φέρετρο.
Μετάφρ. Μ. Δ. Σ.

